

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastoinnista aiheutuvien menojen rahoittamiseksi ehdotetaan moottoribensiinistä, dieselöljystä sekä kevyestä ja raskaasta polttoöljystä kannettavaa varmuusvarastointimaksua korotettavaksi 0,9 pennillä litralta ja kilolta. Varmuusvarastointimaksua ehdotetaan kannettavaksi moottoribensiinistä 4,3 penniä litralta, dieselöljystä ja kevyestä polttoöljystä 2,3 penniä litralta sekä raskaasta polttoöljystä 1,9 penniä kilolta. Korotuksen arvioidaan lisäävän varmuusvarastointimaksun tuottoa 90 miljoonalla markalla eli 250 miljoonaan markkaan vuodessa.

Nykyinen nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta annettu laki ei lakiteknisesti kaikilta osiltaan vastaa vuoden 1981 alussa uudistettua polttoaineverojärjestelmää. Tämän vuoksi laki ehdotetaan korvattavaksi uudella, lakiteknisesti uudistetulla mutta asiallisesti nykyistä lakia vastaavalla lailla.

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Laki nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta (858/72) tuli voimaan vuoden 1973 alussa. Lain tarkoituksena on turvata maan energiahuollon häiriöttömän toiminnan kannalta välttämätön nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointi. Varmuusvarastointi tapahtuu valtion varoilla, mutta siitä aiheutuvat kustannukset tulevat polttoaineiden käyttäjien maksettaviksi.

Nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta annetun lain muuttamisesta annetun lain (1016/75) 3 §:n mukaan varmuusvarastointimaksun määrä on moottoribensiinistä 3,40 penniä, dieselöljystä 2,25 penniä ja kevyestä polttoöljystä 1,30 penniä normaalilitralla sekä raskaasta polttoöljystä 1,05 penniä kilolta. Kuluvan vuoden loppuun voimassa olevan nestemäisten polttoaineiden varmuusvaras-

tointimaksusta annetun lain 3 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (860/80) mukaan varmuusvarastointimaksun määrä on moottoribensiinistä 3,40 penniä litralta, dieselöljystä ja kevyestä polttoöljystä 1,4 penniä litralta sekä raskaasta polttoöljystä 1,0 penniä kilolta.

2. Ehdotetut muutokset

Nykyisessä muodossaan nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta annettu laki ei ole lakiteknisesti kaikilta osiltaan uudistetun polttoaineverotusjärjestelmän mukainen. Siihen ei ole myöskään tehty vuoden 1979 alusta voimaan tulleen tullilainsäädännön edellyttämiä muutoksia. Näistä syistä laki ehdotetaan korvattavaksi uudella, asiallisesti samansisältöisellä lailla.

Energiahuollon turvaamiseksi öljytuotteiden varmuusvarastointia on tarkoitus edelleen tehostaa. Vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen momentin 32.06 perustelujen mukaan varmuusvarastointimaksun tuotolla on tarkoitus rahoittaa 250 miljoonan markan varmuusvarastointimenot. Menot jakaantuisivat siten, että 180 miljoonaa markkaa käytettäisiin öljytuotteiden hankkimiseen varmuusvarastoihin, 16 miljoonaa markkaa poltto- ja voiteluaineiden varmuusvarastojen hoitomenoihin, 20 miljoonaa markkaa varmuusvarastorahastolle otettavien lainojen korko- ja hoitomenoihin ja 34 miljoonaa markkaa rakennus- ja korjaustöihin.

Jos eri polttoaineista kannettavat varmuusvarastointimaksun määrät säilytettäisiin muuttumattomina, ei varmuusvarastointimaksua kertyisi riittävästi edellä mainittujen menojen rahoittamiseen. Tämän vuoksi varmuusvarastointimaksun tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 90 miljoonalla markalla korottamalla moottoribensiinin, dieselöljyn ja kevyen polttoöljyn varmuusvarastointimaksua 0,9 pennillä litralta ja raskaan polttoöljyn 0,9 pennillä kilolta.

Uudet varmuusvarastointimaksut ja maksun arvioitu tuotto on esitetty seuraavassa taulukossa.

Tuote	Varmuusvarastointimaksu	Tuotto milj. mk
Moottoribensiini	4,3 p/l	77
Dieselöljy	2,3 p/l	30
Kevyt polttoöljy	2,3 p/l	74
Raskas polttoöljy	1,9 p/kg	69
Yhteensä		250

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksua arvioidaan kertyvän 250 miljoonaa markkaa vuonna 1982. Ehdotettu varmuusvarastointimaksun 0,9 pennin korotus nostaisi polttonesteiden hintoja korotusta vastaavalla määrällä.

4. Muut esitykseen vaikuttavat seikat

Esitys liittyy samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnalle annettavaan esitykseen laiksi polttoaineverosta ja laiksi liikevaihtoverolain 3 §:n muuttamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää yleisen säännöksen polttoaineista suoritettavasta nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta.

2 §. Pykälässä täsmennetään maksuvelvolliset. Varmuusvarastosta otettujen polttoaineiden osalta ei ole tarkoituksenmukaista säätää valtiota eli näitä varastoja ylläpitävää kauppa- ja teollisuusministeriötä velvolliseksi suorittamaan varmuusvarastointimaksua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että velvollinen suorittamaan varmuusvarastointimaksua olisi se, jolle polttoainetta on luovutettu varmuusvarastosta. Asiallisesti ja kirjoitustavaltaan pykälä vastaa väliaikaisesta polttoaineverosta annetun lain (858/80) sekä polttoaineveroa koskevan lakiehdotuksen vastaavaa pykälää.

3 §. Varmuusvarastointimaksua on suoritettava muusta moottoribensiinistä kuin lentobensiinistä 4,3 penniä litralta, dieselöljystä ja kevyestä polttoöljystä 2,3 penniä litralta sekä

raskaasta polttoöljystä 1,9 penniä kilolta. Varmuusvarastointimaksun alaiset polttoaineet ovat samat kuin nykyisessä laissa. Moottoribensiini on määritelty samalla tavoin kuin polttoaineveroa koskevassa laissa.

4 §. Polttoaineesta suoritettava varmuusvarastointimaksu ehdotetaan määrättäväksi maksuvelvollisen kirjanpidon mukaan. Lainkohta sisältää myös säännökset siitä, miten varmuusvarastointimaksua lasketaan muiden verovelvollisten kuin valmistajan tai varastossapitäjän osalta. Pykälä on yhdenmukainen polttoaineveroa koskevan lain vastaavan säännöksen kanssa.

5 §. Verottomuussäännökset ehdotetaan säilytettäväksi asiallisesti muuttumattomina voimassa olevaan lakiin verrattuna. Kirjoitustavaltaan pykälä vastaa uusittua tulliverolakia (575/78) ja polttoaineveroa koskevaa lakia.

6 §. Säännös valtioneuvoston oikeudesta määrätä varmuusvarastointimaksun määristä jo siinä vaiheessa, kun eduskunnalle on annettu

varmuusvarastointimaksun määrien muuttamista koskeva hallituksen esitys, on yhdenmukaisesti valmisteverolakien kanssa katsottu tarkoituksenmukaiseksi sisällyttää lakiehdotukseen. Lopullisen päätöksen varmuusvarastointimaksun määristä tekisi eduskunta.

7 §. Tullilaitos huolehtii varmuusvarastointimaksun määrittämisestä, maksuunpanosta ja kannosta.

8 §. Pykälä sisältää viittauksen polttoaineverosta annettavaan lakiin ja valmisteverotuslakiin (558/74), joissa olisivat koottuina kaikki polttoaineverotusta koskevat verotussäännökset.

9 §. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §. Pykälään sisältyy lain voimaantulosäännös.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1982.

3. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus on käsiteltävä verolain säätämisestä määrätyssä järjestyksessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Polttoaineista on suoritettava valtiolle nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksua, jäljempänä varmuusvarastointimaksu, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Varmuusvarastointimaksua on velvollinen suorittamaan:

- 1) polttoaineen maahantuoja;
- 2) polttoaineen valmistaja;
- 3) polttoaineverosta annetussa laissa (/) tarkoitettu varastossapitäjä;
- 4) se, jolle polttoainetta on siirretty varmuusvarastointimaksutta 5 §:n 7 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen, jollei polttoainetta ole käytetty sanottuun tarkoitukseen; sekä
- 5) se, jolle polttoainetta on luovutettu varmuusvarastosta.

3 §

Varmuusvarastointimaksua on suoritettava:

- 1) muusta moottoribensiinistä kuin lentobensiinistä 4,3 penniä litralta;
- 2) dieselöljystä 2,3 penniä litralta;
- 3) kevyestä polttoöljystä 2,3 penniä litralta; sekä
- 4) raskaasta polttoöljystä 1,9 penniä kilolta.

4 §

Varmuusvarastointimaksu määrätään:

- 1) valmistajalle ja varastossapitäjälle niiden määrien perusteella, jotka valmistajan tai varastossapitäjän kirjanpidon mukaan on verokauden aikana luovutettu varmuusvarastointimaksun alaiseen kulutukseen;
- 2) maksuvelvollisen omaan kulutukseen verokauden aikana otetuista polttoaineista käytön otettujen määrien perusteella; sekä
- 3) edellä 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa verokauden aikana muuhun kuin 5 §:n 6 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen käytettyjen määrien perusteella.

5 §

Varmuusvarastointimaksua ei ole suoritettava:

- 1) maassa valmistetusta polttoaineesta, joka viedään maasta taikka siirretään vapaa-alueelle tai tullivarastoon;
- 2) maahan tuodusta polttoaineesta, milloin se maahan tuotaessa on tulliton muun säädöksen kuin tullitariffilain (360/80) tai muun sopimuksen kuin tulleja koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettussa säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;

3) polttoaineesta, joka luovutetaan tulliverolain (575/78) 16 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun käyttöön;

4) maassa valmistetusta polttoaineesta, jota vastaavasta ulkomailta tuodusta polttoaineesta ei 2 kohdan eikä tulliverolain 15 §:n 2 kohdan perusteella ole suoritettava varmuusvarastointimaksua;

5) polttoaineen myynnistä tai muusta luovutuksesta varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastoon tai valtion varmuusvarastoon samoin kuin verottoman polttoaineen varastoon;

6) polttoaineesta, joka käytetään energialähteenä polttoaineeverosta annetussa laissa tarkoitettua polttoaineen valmistukseen; eikä

7) valtioneuvoston määräämillä ehdoilla polttoaineesta, joka käytetään vientitavaran valmistamiseen tai muuhun käsittelyyn, ei kuitenkaan, milloin polttoaine käytetään koneiden tai laitteiden käynnissä tai kunnossa pitämiseen.

6 §

Kun eduskunnalle on annettu esitys tämän lain muuttamisesta, valtioneuvostolla on oikeus määrätä, että polttoaineesta kannetaan esityksen mukainen varmuusvarastointimaksu.

Jos 1 momentin mukaan suoritettu varmuusvarastointimaksu on suurempi kuin sittemmin vahvistettu varmuusvarastointimaksu, on erotusta vastaava määrä palautettava hakemuksesta maksuvelvolliselle.

7 §

Tullilaitos huolehtii tässä laissa tarkoitettua varmuusvarastointimaksun määräämisestä, maksuunpanosta ja kannosta.

8 §

Varmuusvarastointimaksun määräämisestä, suorittamisesta, maksuunpanosta ja kannosta, muutoksenhausta ja muutoinkin on, jollei tässä laissa toisin säädetä, soveltuvin osin noudatettava, mitä polttoaineeverosta annetussa laissa ja valmisteverotuslaissa (558/74) tai niiden nojalla on polttoaineeverosta säädetty tai määrätty.

9 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

10 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen viedään valmistuspaikalta tahi valmistajan tai polttoaineeverosta annetussa laissa tarkoitettua varastossapitäjän varastosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta lain voimassaoloaikana.

Tällä lailla kumotaan nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointimaksusta 29 päivänä joulukuuta 1972 annettu laki (858/72) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*